

Лаба Я.Ю., Ольшевский Л.Б.

Винницкий финансово-экономический университет

## ПРОБЛЕМЫ ИНФОРМАЦИОННОГО И ТЕХНИЧЕСКОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ ФИНАНСОВОЙ УСТОЙЧИВОСТИ БАНКОВ

### Аннотация

В статье рассмотрено влияние информационного и технического обеспечения на финансовую устойчивость банков. Определено общее содержание финансовой устойчивости. Проведен анализ методических подходов к оценке финансовой устойчивости банков.

**Ключевые слова:** финансовая устойчивость, коммерческие банки, информационное обеспечение, техническое обеспечение, исследования

Labay Y.Yu., Olshevsky L.B.

Vinnitsa Financial and Economic University

## PROBLEMS OF INFORMATION AND TECHNICAL SUPPORT TO THE FINANCIAL STABILITY OF BANKS

### Summary

The paper considers the impact of information and technical support to the financial stability of banks. The general meaning of financial stability. An analysis of systematic approaches to assess the financial stability of banks.

**Keywords:** financial stability, commercial banks, information, technical support and research.

УДК 330.322(477)

## СТРАТЕГІЇ СОЦІАЛЬНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Левкович А.А., Горпинич Ю.О., Волощенко Л.М.

Донецький державний університет управління

У статті проаналізовано сучасний стан соціально-інвестиційного розвитку в Україні. За результатами аналізу запропоновано методи залучення інвестицій в соціальну сферу. Застосування даних методів дозволить активізувати інвестиційний процес для забезпечення сталого розвитку економіки України.

**Ключові слова:** інвестиції, соціальне інвестування, ефективність, компанія, привабливість.

**Постановка проблеми у загальному вигляді.** На сучасному етапі соціально-економічного розвитку України постає необхідність пошуку коштів для вирішення соціальних проблем, залучення бізнесу та міжнародних організацій для довгострокових капіталовкладень у соціальну сферу.

**Аналіз досліджень і публікацій.** Окремі аспекти дослідження інвестицій в розвиток соціальної сфери розглядалися у працях таких вітчизняних науковців, як О.Бандирська [3], С. Бандур [4], Д. Баюра, Д. Богиня, О. Грішнова, М. Долішній, Т. Заяць, М. Карлін, С. Коваленко [6], Ю. Краснов, І. Курило, В. Куценко, Е. Лібанова, Л. Лісогор, О. Макарова, В. Онікієнко, С. Пирожков, У. Садова, Л. Семів, В. Стешенко, Л. Шевчук та інші. Однак, питання залучення довгострокових інвестицій у соціальну сферу шляхом активізації корпоративних соціальних ініціатив потребують додаткових досліджень.

**Метою дослідження** є аналіз сучасного стану соціально-інвестиційного розвитку в Україні та визначення напрямків та способів залучення інвестицій у соціальну сферу.

**Виклад основного матеріалу.** Соціальне інвестування – спосіб реалізації корпоративної соціальної відповідальності за допомогою цільових програм, які відповідають потребам основних груп зацікавлених осіб – споживачів, персоналу, місцевих спілок. Соціальному інвестуванню властиві основні характеристики інвестування, за винятком критерію,

що розмежовує ці поняття, – об'єкту інвестування. Головною проблемою соціальних інвестицій є їх недостатність.

Ефективність соціально відповідального інвестування передусім пов'язана з досягненням його основної мети – реалізацією можливості поєднання отримання фінансового прибутку і етичних цінностей інвестора. Соціальне інвестування передбачає наступні види ефекту для компанії:

- фінансова ефективність (страхування ризиків, маркетинг і продаж, скорочення операційних витрат і ін.);
- не фінансова ефективність (імідж і репутація підприємства, лояльність клієнтів і персоналу);
- ефективність впливу на ситуацію на території присутності [4].

В нашій країні створено Український фонд соціальних інвестицій (УФСІ), який є неприбутковою організацією, що створена з метою підтримки найменш соціально захищених верств населення, а також ініціатив територіальних громад і громадських організацій (Постанова Кабінету Міністрів України від 28.04.2000 № 740).

Через партнерство між органами центральної та місцевої влади, громадами та приватними і громадськими організаціями, УФСІ вирішує нагальні потреби місцевих громад у ефективний та прозорий спосіб.

Виконуючи свої функції, УФСІ сприяє зміцненню громад та допомагає у побудові регіонального потен-

ціалу щодо ефективного виконання програм на рівні громад, які націлені на соціальний розвиток.

Розглянемо обсяг соціальних інвестицій на прикладі Донецької, Київської, Харківської, Львівської, Закарпатської, Кіровоградської, Миколаївської областей за 2002-2008 рр., 2011-2012 рр. (табл. 1):

Таблиця 1  
Обсяг соціальних інвестицій у розрізі декількох областей за 2002-2008 рр., 2011-2012 рр. [2]

Обсяг соціальних інвестицій загалом по області	Обсяг інвестицій 2002-2008 рр. (грн.)	Обсяг інвестицій 2011-2012 рр. (грн.)
Донецька область	9 684 421	6 355 239
Київська область	10 255 825	1 218 246
Харківська область	8 052 443	2 129 675
Львівська область	14 953 254	3 751 024
Закарпатська область	15 780 394	217 605
Кіровоградська область	5 878 408	238 812
Миколаївська область	7 407 928	342 667

Проаналізувавши дані таблиці 1, можна зробити висновок, що у період 2002 – 2008 рр., найбільший обсяг інвестицій був наданий у Закарпатську область (15 780 394 грн.), на другому місці Львівська область (14 953 254 грн.), а на третьому – Київська область (10 255 825 грн.). У 2011 – 2012 рр. найбільший обсяг інвестицій отримала Донецька область, а найменший – Закарпатська.

У теперішній час Україна не здобула серйозних досягнень у забезпеченні національної конкурентоспроможності та інвестиційної привабливості.

За оцінками Міжнародної фінансової корпорації (табл. 2) сьогодні Україна за інвестиційною привабливістю значно відстає від інших країн, за показником легкості ведення бізнесу вона посіла 152 місце (зі 183 країн), в той час як країни нашого регіону посіли значно вищі позиції: Росія – 120, Казахстан – 47, Молдова – 81, Білорусія – 69, Польща – 62.

Зазначимо, що Україна покращила свої позиції в порівнянні з минулим роком за показником отримання дозволів на будівництво, подолання неплатоспроможності за рахунок більш чітких процедур і термінів, а також кращого захисту кредиторів [3].

Таблиця 2  
Рейтинг України за оцінками Міжнародної фінансової корпорації [6]

Рейтинг по категоріях	Рейтинг України за 2010 рік	Рейтинг України за 2011 рік	Зміна рейтингу
Ведення бізнесу	147	145	+2
Реєстрація підприємств	136	118	+18
Отримання дозволів на будівництво	181	179	+2
Реєстрація власності	160	164	-4
Доступ до кредитів	30	32	-2

Захист прав інвесторів	108	109	-1
Система оподаткування	181	181	без змін
Міжнародна торгівля	139	139	без змін
Забезпечення виконання контрактів	43	43	без змін
Ліквідація підприємств	145	150	-5

Однак, за оцінками експертів, для нормального розвитку економіки України потрібно додаткових інвестицій від 80 до 100 млрд. дол. США. Водночас прями іноземні інвестиції в економіку за тринадцять років незалежності становили лише 5,3 млрд. дол. США (для порівняння: розмір соціальних інвестицій найприбутковіших компаній України склали у 2009 р. – 434 796 млн. грн., у 2010 р. – 494 860 млн. грн., у 2011 р. – 553900 млн. грн.). Тоді як, Чехія за такий час отримала понад 20 млрд. дол. Щорічні інвестиції в Польщу становлять 4 – 5 млрд. дол. США.

Отже, характеризуючи стан інвестування в економіку України в цілому, його можна визначити як кризовий в порівнянні з динамічними процесами, що відбуваються в міжнародній економіці. Сучасні обсяги інвестицій залишаються недостатніми для кардинального поліпшення економічної ситуації в країні, так за розміром іноземних інвестицій на душу населення Україна поступається навіть Албанії та Казахстану.

Крім того, інвестиції спрямовуються у вже розвинені сфери економічної діяльності. Так на підприємствах промисловості зосереджено 31,9 % загального обсягу прямих інвестицій в Україну, у фінансових установах – 33,0% [4].

Українські компанії мають багато прикладів відповідальної поведінки: від покращення умов роботи працівників, чи запровадження нових технологій, до активної благочинної діяльності. Потрібен аналіз подібних програм, створення національної бази даних прикладів, які спроможні допомогти компаніям у розширенні існуючих програм або запровадженні/розробленні власної стратегії корпоративної соціальної відповідальності (КСВ).

Для ілюстрації напрямів та форм впровадження корпоративної соціальної відповідальності нижче наведені декілька прикладів соціально відповідальних практик українських корпорацій. Лідером рейтингу соціально відповідальних компаній 2013 із загальним балом 89,25 стала «Донбаська паливно-енергетична компанія» (ДПЕК). Другу почесну позицію зайняв ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» з загальним балом 87,56. Замкнув трійку лідерів Платинум Банк – 86,92 бала.

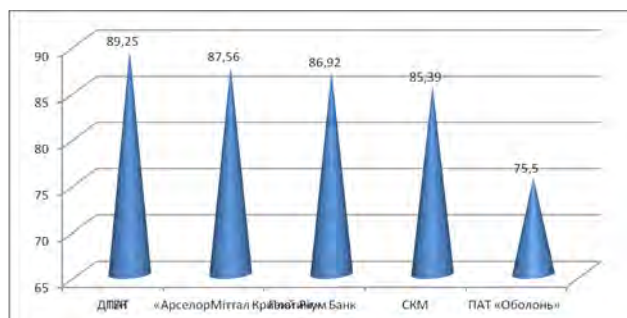


Рис. 1. Рейтинг соціально відповідальних компаній України станом на 2013 р. [1]

КСВ – невід'ємна частина бізнес-стратегії ДПЕК і один з найважливіших чинників сталого розвитку компанії. У 2012 році загальні інвестиції компанії на реалізацію проектів сталого розвитку зросли вдвічі порівняно з 2011-м роком і перевищили 2,8 млрд. грн. Ця сума включає інвестиції в проекти соціального розвитку міст, витрати на утримання об'єктів соціальної сфери, промислову безпеку та охорону навколишнього середовища.

ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» – один з лідерів металургійної промисловості України. Підприємство реалізує стратегію і принципи КСВ в чотирьох сферах: інвестиції в персонал (навчання, соціальний захист, забезпечення безпечних умов праці); охорона навколишнього середовища; інвестиції в Кривий Ріг і регіон; прозоре ведення бізнесу.

Для ПАТ «Платинум Банк» КСВ – це невід'ємна частина бізнес-стратегії, поняття, що визначає позицію банку по відношенню до своєї країни, суспільства, співробітників і навколишнього середовища. У своїй діяльності фінустанова виділяє чотири напрямки КСВ: корпоративне управління, співробітники, співтовариство і навколишнє середовище.

Для компанії System Capital Management (СКМ; SCM) корпоративна соціальна відповідальність – це невід'ємна частина бізнес-стратегії. У своїй діяльності компанія виділяє п'ять ключових напрямків КСВ: бізнес-етика і корпоративне управління; співробітники; охорона навколишнього середовища; місцеві спільноти; спонсорство.

Зростання на основі принципів сталого розвитку – основа стратегії ПАТ «Оболонь». Усвідомлюючи ступінь свого впливу на середовище, в якому функціонує компанія, і приймаючи на себе в повному обсязі відповідальність перед суспільством, працівниками та акціонерами, ПАТ «Оболонь» впроваджує і використовує соціально відповідальні підходи та технології у своїй повсякденній роботі [1].

У практиці інвестування соціальної сфери найбільш поширеними є наступні методи:

Метод фінансового вирівнювання. Позитивним моментом цього методу є розподіл суспільних функцій і завдань між регіональними та місцевими бюджетами. Негативними моментами є:

залежність соціальних програм які потребують асигнувань від інформованості осіб;

переважне фінансування проектів, фінансові засоби для яких надаються в розпорядження територіальних одиниць;

часто не враховуються витрати, які проявляються після реалізації інвестиційного проекту.

Метод соціального балансу. Позитивним моментом є складання щорічного звіту підприємців про досягнуті результати, оцінка стану підприємства, схеми інвестування в даній області. Негативними моменрами є:

не може замінити зобов'язання підприємця в області інформування та надання консультацій з трудовим колективом, передбачених законодавством;

не може змінити сферу повноважень і поділ функцій між представницькими органами персоналу, включаючи профспілки.

Плани гнучких соціальних пільг і виплат. Плюси:

збереження витрат на робочу силу на оптимальному рівні, пошук нових різновидів соціальних програм;

посилення уваги до індивідуальних потреб робітників, облік їх вікових особливостей і інтересів.

Мінусом є строго обмежений обсяг коштів, які працівник може витратити на забезпечення своїх соціальних потреб.

Бюджетні кредити у вигляді позик і гарантій по них. Вони носять цільовий характер, призначені для підтримки малого та середнього бізнесу, але приводять до нерівномірного розвитку територій країни: прискореному розвитку одних регіонів, уповільненню темпів зростання інших.

Система соціальних виплат, яка має адресність соціальної допомоги, але передбачає повну залежність від фінансових можливостей держави.

Метод єдності бюджету має чітко виражений програмно-цільовий підхід до фінансування інвестицій, але концентрує всі соціальні ресурси та їх розподіл в руках держави.

Спеціальні інвестиційні бюджети соціального призначення дозволить отримати об'єктивну інформацію про витрачання грошових коштів, але має скомпрометованість ідеї використання програмно-цільового методу інвестування соціальної сфери.

Спільне державно-комерційне фінансування на пайових засадах дає можливість підключення приватного вітчизняного та зарубіжного капіталу, але при цьому складно досягти узгодженості дій всіх учасників.

Випуск муніципальних облігацій. Плюсом є те, що акумулюються вільні грошові кошти, дохід не оподатковується, мінусом – більш низька прибутковість, ніж по комерційних облігаціях, ризик розвитку фінансової піраміди [2].

**Висновки.** Для ефективного функціонування соціальної сфери, підвищення рівня життя населення потрібні значні кошти, тому виникає необхідність у залученні ресурсів, що спрямовуються на реалізацію соціальних програм і проектів – соціальних інвестицій.

Переваги від впровадження соціальних інвестицій корпорацій включають: вдосконалення виробничих процесів (зростання продуктивності та рівня доходів, економія ресурсів за умови використання екологічно безпечного обладнання); формування позитивного іміджу та репутації компанії; стабільність людських ресурсів та підвищення їх кваліфікації; залучення фінансових ресурсів спеціалізованих фондів «соціальних інвестицій» під соціально-орієнтовані програми. Тобто, більш широкое впровадження практики ведення соціально відповідального бізнесу вітчизняними компаніями сприятиме розвитку існуючих та створенню нових ринків в країні, вирішенню соціальних та екологічних проблем, розширенню доступу українських компаній до міжнародних ринків та підвищенню їх капіталізації, сприянню сталого розвитку країни в цілому.

## Список літератури:

1. Рейтинговий журнал «ГВАРДІЯ». Стаття «Рейтинг соціально відповідальних компаній – 2013» – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kontrakty.ua/rankings/239#1>
2. Публікація ООН в Україні. Соціальна відповідальність бізнесу в Україні: розуміння та впровадження. – К.: 2005. – 48 с.
3. Баюра Д.О. Соціальне інвестування як вищий рівень корпоративної соціальної відповідальності / Д.О. Баюра // Теоретичні та прикладні питання економіки. – К.: ВПЦ «Київський університет». – 2011. – № 24. – С. 212-218.
4. Бандирська О.В. Соціальна відповідальність бізнесу в Україні / О.В. Бандирська // Актуальні проблеми економіки. – 2009. – № 10(100). – С. 60-64.

- Офіційний сайт Українського фонду соціальних інвестицій (УФСІ) – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.usif.org.ua/>
- Коваленко С. О. Інвестиційний клімат в Україні та напрями його покращення – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://archive.nbuv.gov.ua/portal/natural/Vetp/2012\\_38/12ksaun.pdf](http://archive.nbuv.gov.ua/portal/natural/Vetp/2012_38/12ksaun.pdf)

**Левкович А.А., Горпинич Ю.А., Волощенко Л.М.**  
Донецький державний університет управління

## СТРАТЕГИИ СОЦИАЛЬНО-ИНВЕСТИЦИОННОГО РАЗВИТИЯ УКРАИНЫ

### Аннотация

В статье проанализировано современное состояние социально-инвестиционного развития в Украине. По результатам анализа предложены методы привлечения инвестиций в социальную сферу. Применение данных методов позволит активизировать инвестиционный процесс для обеспечения устойчивого развития экономики Украины.

**Ключевые слова:** инвестиции, социальное инвестирование, эффективность, компания, привлекательность.

**Levkovich A.A., Gorpinich Y.A., Voloshenko L.M.**  
Donetsk State University of Management

## STRATEGIES OF SOCIALLY-INVESTMENT DEVELOPMENT OF UKRAINE

### Summary

The article analyses the current state of social and investment development in Ukraine. By results of the analysis proposed methods of attracting investments in the social sphere. The application of these methods will enhance the investment process for the sustainable development of the economy of Ukraine.

**Keywords:** investments, social investing, efficiency, company, attractiveness.

УДК.657

## ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ УДОСКОНАЛЕННЯ АНАЛІТИЧНОГО ОБЛІКУ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ

**Лежненко Л.І., Ломова І.О.**

Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

Вивчено основні проблеми аналітичного обліку виробничих запасів. Досліджено напрямки удосконалення аналітичного обліку виробничих запасів, його організаційні аспекти та інформаційне забезпечення. Розглянуто шляхи використання автоматизованого обліку виробничих запасів підприємств.

**Ключові слова:** виробничі запаси, удосконалення аналітичного обліку, програмний продукт, інформаційне забезпечення, організація документообігу.

**Постановка проблеми.** В сучасних умовах в Україні існує потреба у виробництві конкурентоспроможної продукції та її реалізації на вітчизняному і міжнародному ринках. Це зумовлено розвитком ринкової економіки та міжнародних економічних зв'язків і появою нових господарських структур різних форм власності. Важливою передумовою здійснення господарської діяльності промислових підприємств є оптимальний обсяг виробничих запасів та їх ефективне використання, що потребує удосконалення системи управління виробництвом, яка базується на формуванні інформації про надходження та використання виробничих запасів. Актуальність забезпечення безперервності процесу реалізації товарів та обслуговування покупців потребує створення на підприємстві чітко налагодженої системи управління запасами, яка б забезпечувала задоволення інформаційних потреб щодо наявності та руху виробничих запасів підприємства.

Отже, на сьогоднішній день існує проблема розробки та впровадження системи управління запасами шляхом удосконалення аналітичного обліку

виробничих запасів підприємства, враховуючи особливості його основної діяльності, що забезпечить:

- отримання більш точної та детальної інформації про наявність та рух виробничих запасів;

- здійснення чіткого та розгорнутого аналізу обсягів запасів на підприємстві, який надає змогу зробити висновки про збільшення рентабельності підприємства та прискорення обігу вкладеного капіталу;

- надання керівникам підприємства інформації щодо структури запасів, обсягів їх виробництва та реалізації для прийняття відповідних управлінських рішень.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Економічна наука досить багато уваги приділяє питанню обліку виробничих запасів. Загальні теоретичні питання обліку виробничих запасів не залишилися поза увагою таких провідних вітчизняних вчених, як Бутинець Ф. Ф., Валувєв Б.І., Голов С. Ф., Жилкіна Л.В., Гуцайлук З. В., Кужельний М.В., Єфіменко В.І., Кірейцев Г.Г., Лінник В.Г., Рудницький В.С., Ткаченко Н.М., Сопко В.В., Смоленюк П.С. Вагомий